

Volontørhjulet

Model for bæredygtigt
volontørarbejde

dansk missionsråd
danish mission council

Model for bæredygtigt volontørarbejde

Volontørhjulet er som model ny, men det bygger på mange års erfaring. Baggrunden for udviklingen af volontørhjulet er ønsket om at skabe et let tilgængeligt redskab til brug for alle interessenter i volontørarbejde. Modellen er tænkt dels som guide, dvs. en fælles referenceramme, som giver os mulighed for at evaluere os selv og andre, og dels som oplæg til dialog om, hvordan vi bedst muligt sikrer bæredygtighed i volontørarbejdet.

Bæredygtighed

Bæredygtighed som tematik stammer fra et ønske om at undersøge og tydeliggøre relevansen af volontørudsendelser. Samtidig hviler samtalen om bæredygtighed på den antagelse, at vi som er involverede i volontørarbejde, ønsker en form, som adskiller sig fra turistrejser, og som i et langsigtet perspektiv skaber værdi for alle parter - både ude og hjemme.

Det primære formål og fokus i volontørarbejdet bør derfor være bæredygtighed, ikke blot for den udsendende organisation/menighed, men for alle implicerede interessenter. Modellen er således både tænkt som forklarende ramme og huskeliste for de involverede parter.

"Vi oplever, at de mest væsentlige faktorer, for at få vores hjemkomne volontører engageret, er: God forberedelse, god kontakt under opholdet og sparring efter hjemkomst, så de kan finde frem hvor netop deres evner og passion passer ind."
Ansæt i volontørudsendende organisation.

Udgivet af Dansk Missionsråd i samarbejde med Afrika InTouch og Viva, 2015

1. udgave • 1. oplag • Oplag 4000 stk.

Tekst og red.: Benjamin Kobborg, Afrika InTouch

Sats og layout: Charlotte Munch, www.charlottesmunch.dk

Tryk: AKA Print, Århus

dansk missionsråd
danish mission council

impact
VIVA's volontørprogram

Overvejelser for

Udsendende organisation

- Hvordan er vor egen kapacitet – har vi ressourcer til at løfte opgaven?
- Har vi det tilstrækkeligt kendskab til vor sydpartner og dennes kultur til, at vi kan sikre en god forberedelse af både sydpartner og volontør?
- Fokuserer vi på bæredygtighed bla. igennem involvering af volontører og deres netværk efter opholdet?

Volontør

- Fokuserer den organisation, jeg ønsker at rejse ud med, på bæredygtighed i volontørarbejdet?
- Tilbydes jeg grundig forberedelse over flere dage?
- Udfordres jeg til at engagere mit eget netværk?
- Udfordres jeg til at videreformidle mine erfaringer efter hjemkomst?

Modtagende organisation

- Fokuserer vi på at undgå udbrændthed ved at aftale gode rammer for volontørers virke med nordpartner?
- Udnytter vi den ekstra arbejdskraft bedst muligt?
- Fokuserer vi på at skabe ejerskab for det lokale arbejde, så volontøren vender hjem som ambassadør for dette?

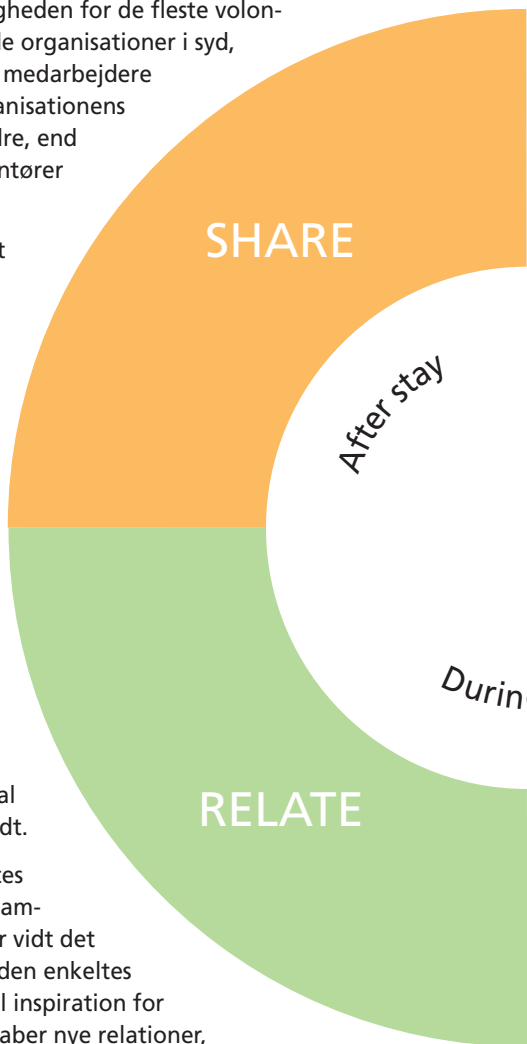
Netværk

- Fokuserer den udsendende part på, at informere og skabe ejerskab hos os, som følger volontøren?
- Udfordres vi til givertjeneste, forbøn og øvrigt engagement?

Ofte er virkeligheden for de fleste volon-
tørmottagende organisationer i syd,
at faste lokale medarbejdere
ville tjene organisationens
aktiviteter bedre, end
skiftende volontører
kan.

Hvis vi etisk set
skal kunne
forsvare disse
udsendelser,
må vi derfor
tænke i
bæredyg-
tighed.
Pointen
er, at der
må følge
noget efter
opholdet
hos en syd-
partner, hvis
volontørud-
sendelsen set
som helhed skal
være succesfuldt.

Projektets succes
hænger altså sam-
men med, hvor vidt det
lykkes at lade den enkeltes
ophold blive til inspiration for
flere, så det skaber nye relationer,
fundraising, netværk og folkelig forankring
af det arbejde, vi gør sammen med vore partnere i
syd. Kun da opnår vi egentlig bæredygtighed, og i det
findes berettigelsen for volontørarbejdet.

Hvis vi ikke sikrer det etisk forsvarlige og bæredygtige i udsendelsen, ender vi med slidte partnere, som ikke orker hverken vores volontører eller os.

Derfor må vi også vi også, som udsendende organisationer og menigheder, være bevidst om, at volontørholdet i sig selv kun er første stop.

PREPARE

Before stay

g stay

LEARN

"Hvis vi ønsker, at vores volontører gør en forskel, må vi have et stærkt fokus på, hvordan og til hvad vi får dem hjem igen."

Prepare - fokus på forberedelse

Når vi taler om forberedelse, kan vi ofte ende i en tankegang, hvor vi kun har volontøren i fokus, men forberedelse bør involvere alle relevante parter: afsender, modtager, den rejsende selv og netværk/bagland.

Forberedelse i egen organisation

Som organisationer eller menigheder, der udsender volontører, er der adskillige overvejelser at gøre. Langt fra alle kan nævnes her, og mange vil også være organisationsspecifikke. Fælles vil dog være en række grundlæggende overvejelser: Hvad man ønsker at opnå med udsendelsen af volontører? Hvordan kan de bidrage i organisationen efterfølgende? Og hvordan sikrer vi, at det sker?

Endvidere kan følgende spørgsmål i forhold til sydpartner være gavnlige at overveje: Er vores relation egnet til denne type arbejde? Har vores partner kapaciteten og ønsket om at modtage volontører?

Forberedelse af sydpartner

Det er vigtigt, at vi forbereder vore sydpartnere på vores kulturelle baggrund. Hvad vil det sige at være ung (eller hvilken gruppe vi nu udsender) i Danmark? Hvilke faldgruber er der, når en ung dansker rejser ud og skal leve side om side med lokale i en ny lokal kultur? Det er en forudsætning for bæredygtigheden, at sydpartnerne kan forstå og se sig selv som en del af arbejdet for, at vi igennem volontørerne og deres fortsatte engagement i vores fælles sag kan styrke samarbejdet. Herudover er der naturligvis en praktisk koordinering, som skal på plads; den er vigtig og nødvendig, og netop derfor kommer man let til at hoppe direkte til den og glemmer så forventningsafstemningen med partneren i forhold til for eksempel kultur, kirke og bæredygtighed.

Forberedelse af volontøren

Uanset om der er tale om et ophold på tre uger eller 12 måneder, så siger alle erfaringer, at forberedelsen af den enkelte rejsende er helt afgørende. Den rejsende fremstår og fungerer som repræsentant for den udsendende organisation eller menighed. Derfor må man også vide, hvad der forventes af én og have en begyndende forståelse for den kontekst, man skal besøge.

Typiske emner på et volontørforberedende kursus, som bør strække sig over flere dage, er:

- Kultur- og religionsmøde
- Kommunikation under opholdet
- Sundhed og sikkerhed
- Teambuilding og samarbejde
- Konflikt håndtering
- Indføring i kirke- og missionstænkning
- Udviklingsarbejde
- Praktisk destinationsspecifik forberedelse

Forberedelse/inddragelse af netværk/bagland:

Inddragelse af den enkelte volontørs netværk er afgørende, hvis vi sigter mod bæredygtighed i form af langstrakte partnerskaber, hvor vi sammen rækker ud til dem, som har behov, og hvor vi både evner at rejse midler og fastholde et medlevende netværk i og omkring arbejdet.

“Da kulturshokket ramte, gik det op for mig, at jeg jo faktisk vidste, at det var kulturshok og at jeg havde redskaber til at arbejde med det. Jeg kan se nu, at det skyldes jeres grundige forberedelse af os volontører”

Tidl. volontør i Uganda

Learn - fokus på læring

Volontøren

Når man rejser ud og oplever nye kulturer, vil man ofte også opleve at komme til at se på sig selv med nye øjne. Med god forberedelse af udsendte volontører, kan vi allerede inden afrejse, påbegynde og præge denne dannelse. Ved at give flere nuancer og perspektiver kan vi være med til at sætte en retning for den prægning, en tur, en tur til fx et afrikansk land kan give.

Ved i forberedelsen at undervise om kirke og mission kan vi stimulere og stimulerer volontørens refleksioner over og læring om disse i mødet med en ny kirke. Ved at undervise om udviklingsarbejde og relaterede problematikker kan vi være med til at udvide den rejsendes horisont, når han på egen krop oplever ulighed og fattigdom. Ved at undervise om kultur kan vi forberede volontøren på kulturchock og give indsigt i og forståelse for både egen og fremmed kultur.

Et optimalt volontørophold er, hvor teori og praksis kan smelte sammen. Det vil betyde, at opholdet ikke blot bliver et flueben på en tjekliste over mulige spændende steder at besøge, men en rejse fyldt med læring.

Bagland og organisationer i nord og syd

Hvis vi lykkes med at involvere en volontørs eget netværk, har vi potentielt også muligheden for, at der skabes læring her. Hvis vores volontører undervejs deler deres oplevelser og erkendelser, vil også de som følger med, kunne få konkrete eksempler på kulturmøde, udvikling, kirkeligt arbejde og meget andet. Disse eksempler giver en god platform for videre engagement lokalt i Danmark.

Relate - fokus på relationer

Alt samarbejde er båret af relationer, og rigtig ofte er det netop rigtig ofte er det netop relationerne, som partnere i syd fremhæver som det allervigtigste i volontørarbejdet. Hvorfor? Dels fordi de kulturer, vi udsender til, ofte er langt mindre individualistisk prægede end vor vestlige kultur, og dels fordi det måske netop er relationerne, som er den komponent, der binder os sammen fra syd til nord.

Når vi samarbejder om volontører eller andet, så har vi brug for at kommunikere og ikke mindst for tillid – to ting, man kun kan gøre og have i relation til andre. I en kontekst med færre langtidsudsendte bliver volontører det oplagte bindeled mellem partnere i syd og både volontørernes eget netværk/bagland og den udsendende organisation. Den enkelte organisation kommunikerer selvfølgelig direkte med sine partnere, så det handler ikke om, at volontøren nu skal være sendebud, men snarere, at volontøren med sit nærvær, sit engagement og sin tid, viser, at vi i nord ønsker at prioritere vores fælles relation.

I kulturer, hvor nærvær og tid er vigtige som tydeliggørelse af samhørighed, bidrager skiftende volontører til en stadig synlig prioritering af den fælles relation. Samtidig stiller det naturligt store krav til forberedelsen af den udsendte, som efterfølgende må forstå sin rolle som repræsentant for den sendende organisation eller menighed. For at kunne udfylde sin rolle i relationsfasen bedst muligt, er undervisning i kulturforståelse og indføring i partnerskabets historie, nutid og fremtidige perspektiver vigtige elementer for volontøren.

Share - fokus på mobilisering

Modellens sidste fase er uundværlig forhold til et bæredygtighedsperspektiv.

Når volontører kommer hjem og deler deres erfaringer, skaber det opmærksomhed om arbejdet i syd, og ofte går vejen til et volontørhold fra mund til mund, ligesom vejen til engagement i en sag. Ofte kommer volontøren hjem med forståelsen af at være ekspert og med en passion, som kan være en enorm drivkraft. Som udsendende part og som den, der har været udsendt, må man forstå, at volontøren er klædt rigtig godt på til at fortælle om de seneste aktiviteter i projektet, hvor han/hun har været, men generelt set er der stadig meget at lære. Derfor må den udsendende organisation på banen med flere perspektiver og træning i formidling. Volontørens nærvær kombineret med den, over tid, opsamlede erfaring og en fælles historie giver en troværdig og engagerende formidling.

Det kan endvidere være en god ide at forsyne sine volontører med et 'foredragskit', med informationsmateriale, powerpointskabeloner og slides, der fortæller om selve moderorganisationen, så den personlige beretning kobles til det langsigtede arbejde.

Der er endvidere også flere andre oplagte muligheder for engagement. Nogle organisationer har såkaldte projektgrupper, som engagerer sig konkret i partnerskaber i syd. Andre finder tilknytning som frivillig stab i organisationer eller menigheder, og andre igen engagerer sig politisk.

"Det bedste vi kan opnå er, når vores volontører ser det store billede og vælger at engagere sig, når de kommer hjem til Danmark. Derfra kan de altså udrette langt mere end her, selvom vi også elsker at have dem her."

Volontørværter i Uganda

Dansk Missionsråd – et fællesskab af 35 danske organisationer og menigheder om mission siden 1912. Kristen mission er forkyndelse, nye fællesskaber og arbejde for at ændre verden.

Kontaktoplysninger:

Dansk Missionsråd
Peter Bangs Vej 1D
2000 Frederiksberg
www.dmr.org
dmr@dmr.org

"Jeg tror faktisk ikke, at vi i vores menighed vil have fokus på det globale syd, hvis ikke vi havde medlemmer, som har delt deres passion med os. Vi er blevet opmærksomme på, at der både er noget at give og noget få og det forsøger vi at leve op til"
Præst i Århus

dansk missionsråd
danish mission council